

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXIX. Soluuntur obiectiones Græcorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

vocati? RESPONDEO, non esse certum, non fuisse vocatos, vt dicitur in Concilio Florentino. vt enim ignoramus, in quo Concilio fuerit facta additio, ita ignoramus, an interfuerint Græci, nec ne. Sed si vocati non sunt, caussa fuit. PRIMO, quia non erat necesse, cùm quæstio esset facilis. Nam, vt Augustinus respondit Pelagianis petentibus generale Concilium, lib. 4. ad Bonifacium, cap. 12. non omnis hæresis est talis, vt propter eam debeant vexari omnes prouinciæ. Et profectò talis est hæc de Spiritu sancto. Etsi facta sunt Concilia generalia, facta sunt vt satisfaceret Græcis, non quòd rei difficultas hoc exigeret. SECUNDO, quia necessitas vrgebat & requirebat celeritatem propter cõtentiones in Gallia & Hispania natas. Nec poterat tam citò ex remotis regionibus Episcopi aduocari. TERTIO, quia inutile erat. Nam eo tempore nulli ferèrant in Græcia homines docti. Has tres caussas reddit Bonauentura I. distinct. II. quæst. I.

CAPVT XXIX.

Soluuntur obiectiones Græcorum.

SED necesse est obiectiones ipsorum diluere. PRIMA est huiusmodi: Synodus III. generalis prohibuit omnem mutationem circa Symbolum; hæc enim habentur ad finem Concilij: *Decreuit sancta Synodus alteram fidem nemini licere proferre, aut scribere, aut exponere præter eam, qua definita fuit à sanctis Patribus apud Nicanam Urbem in Spiritu sancto congregatis. Eos autem, qui fuerint ausi aliam fidem componere, siue porrigere, aut proferre his, qui solunt ad Veritatis cognitionem conuerti ex Gentibus, vel ex Iudæis, vel etiam ex qualibet hæresi, istos, siquidem Episcopi fuerint, aut Clerici, alienos, Episcopos quidem ab Episcopatu, Clericos à Clericatu, si Verò Laici fuerint, anathematizatos.*

RESPONDENT nostri, hoc decreto non prohiberi explicationem Symboli, & mutationem quoad verba, sed prohiberi corruptionem per additionem, aut detractionem, contrarium sensum reddentem, id quod probat multis modis. PRIMO, sic intelliguntur etiam verba Pauli Galat. I. vbi anathe-

anathematizat eos, qui docent, præter id, quod ipse docuit
nam ipsemet multa alia docuit postea, & Ioannes totum E-
uangelium postea scripsit, vbi sunt multa, quæ nõ inueniuntur
in Paulo; non ergo prohibet Paulus, addi doctrinam, sed
addi aliquid contrarium superioribus.

SECUNDO, si Concilium Ephesinum loqueretur de quolibet
mutatione Symboli, iam esset abrogatum Symbolum
Constantinopolitanum, vbi habetur: *Ex Patre procedens,*
nam Symbolum Constantinopolitanum addidit ad Nicæ-
num inter alia, etiam hanc particulam: *Ex Patre proceden-*
tem, & tamen Græci semper vsi sunt Symbolo Constantino-
politano, & non Nicæno.

TERTIO, in Concilio Chalcedonensi, vbi videtur inter-
fuisse multi ex Episcopis, qui fuerunt in Concilio Ephesino,
act. 5. cum esset conscribenda fides, Episcopi clamabant, ad-
datur ad Symbolum: *sanctam MARIAM esse Deiparam,* &
in illa ipsa actione scribitur nouum Symbolum, in quo multa
mutantur, adduntur, detrahuntur ex particulis Symboli
Nicæni & Constantinopolitani; & ad finem additur hæc pro-
hibitio: *Decreuit sancta Synodus alteram, &c.* vt in Epheso
Concilio. Ex quibus euidenter apparet explicatio de-
creti, nisi dicamus Concilium quartum pugnare cum ter-
tio, & esse excommunicatos omnes Episcopos quarti Con-
cilij, quod nemo hæctenus dixit.

Adde etiam, quod Græci non ignorarunt olim Latinos
esse huius sententiæ. Nam HORMISDA in epistola ad Ios-
tinum Imperatorem disertè scripsit, ex Patre Filioque Spi-
ritum procedere. Item non ignorarunt additionem factam
& tamen per annos circiter CCC. siluerunt, nec schisma bo-
cerunt, vt patet, quia additio facta est circa annum DC. &
postea celebrata sunt ex communi consensu Græcorum &
Latinorum tria Concilia generalia, VI. VII. & VIII. An-
num postea illis venit in mentem, vt nobis obiecerent Ephe-
sinum decretum. cur non obiecerunt antea, nisi quia intel-
ligebant, nihil facere contra nos? Respondent Græci, Con-
cilium Ephesinum prohibuisse omnem mutationem Sym-
boli, tam quoad rem, quàm quoad verba.

Ad id, quod obiecimur de Symbolo Constantinopolitano,
quod addidit ad Nicænum, respondent, EPHE SINUM
Con-

Concilium accepisse pro vno & eodem Symbolum Nicænum & Constantinopolitanum, & prohibuisse mutationem circa Symbolum Nicænum, vt erat explicatum à Synodo Constantinopolitana.

Ad id verò, quod obieciimus ex Concilio Chalcedonensi, respondent, Concilium CHALCEDONENSE edidisse quidem aliam confessionem fidei, sed non composuisse aliud Symbolum, quod in Ecclesia frequentari deberet, & tradi iis, qui catechizandi erant; & de tali Symbolo locutum esse Concilium Ephesinum. Occasio enim huius decreti fuit, quia multi Symbola scribebant, & ea tradebant rudibus, & interim errores admiscebant.

AT CONTRA obiiciunt nostri, si Symbolum Nicænum & Constantinopolitanum pro eodem accipiuntur, quia in re conueniunt, idem poterit dici de aliis, quæ in re conueniunt.

PRAETEREA ex hoc ipso, quod Concilium Chalcedonense non composuit Symbolum, quod in Ecclesia frequentandum esset, & tamen addidit illam clausulam, vt nemo audeat aliam fidem scribere, & proferre iis qui catechizantur, nostri colligunt, istam prohibitionem non debere intelligi de Symboli mutatione quoad verba, sed quoad rem. Hæc est communis & solida solutio; sed fortè posset aliter obstrui os Græcorum. Nam etiamsi Concilium Ephesinum loqueretur de verbis Symboli, nec vellet vlllo modo addi vel detrahi quidquam, tamen hæc prohibitio non extendere-
tur, nisi ad singulos Episcopos, vel Clericos, aut Laicos, non autem ad Concilia Episcoporum. Nam verba Canonis, harum personarum mentionem faciunt; nimirum Episcoporum, Clericorum, & Laicorum. Constat autem Concilia non ex Clericis, & Laicis, sed Episcopis tantum constare. & occasio huius Canonis scribendi idem confirmat. Scriptus enim fuit Canon, quoniam plurimi cœperant eo tempore sua Symbola scribere, non solum Episcopi, vel Clerici, sed etiam Laici.

DEINDE quomodo credibile est Synodum Ephesinam voluisse præscribere regulam summo Pontifici, aut Synodo generali? num ignorabant Episcopi illi, non posse vllum superiori suo, aut æquali legem dare? Cùm igitur particu-
r lam

lam (*Filioꝝ*) non aliquis particularis Episcopus, Clericus aut Laicus Symbolo addiderit, sed summus totius Ecclesie pastor, & Concilia generalia tria id ipsum probauerunt: ubi ubi bium esse non potest, quin id iure factum sit.

Sed rursus quidam obiciunt: etsi licuerit Latinis per eam additionem explicare Symbolum, tamen non videtur debuisse ipsa explicatio apponi in Symbolo. Si enim omnia quæ definiuntur circa Symbolum, ipsi Symbolo addenda essent, multa alia fuissent addenda; ut Virginem esse Deiparam; Christi corpus verè esse in Eucharistia, licet ascendit in cælum; & alia.

RESPONDEO, non omnia debere poni in Symbolo; tamen hanc particulam rectè fuisse appositam, propter duas causas. PRIMO, quia post exortam hæresim, ipsum Symbolum sine hac particula dabat occasionem errandi. SECUNDO, quia facilè addi poterat sine additione noui articuli, & mutatione notabili ipsius Symboli. quæ causæ in aliis additionibus locum non habent. Nec tamen negamus, potest ad aliquam aliam particulam ad maiorem explicationem, id summo Pontifici, aut Concilio orbis terræ capere deatur.

CAPVT XXX.

Concluditur disputatio diuino testimonio.

NAM ad finem totius disputationis placuit citare diuinum siue iudicium, siue testimonium. Nam Deus multis modis ostendit post exortam schisma, utri errent, Græci an Latini. Nam ad tempus schismatis ita floruit Græcia viris doctis & sanctis, ut omnia Concilia generalia apud Græcos celebrata sint; post schisma autem per annos ferè DCCC. nullum habuerunt Concilium, nullum virum sanctum miraculorum, paucissimos homines doctos. Latini verò hoc tempore habuerunt duodecim generalia Concilia, & innumerabilia particularia. Item singulis ætatibus viros multis oculis clarissimos, nouos ordines religiosorum, plurimos homines doctos.